

Nr. 82001F86

**Bijlage bij Statenbrief (nr. 82002412)
over Legionellaproblematiek bij
afvalwaterzuiveringsinstallaties in de
provincie Utrecht**

Samenvattende schets legionellaproblematiek bij afvalwaterzuiveringsinstallaties in de provincie Utrecht, november 2019

Situatie in de provincie Utrecht

Legionellabacteriën kunnen zich via de lucht verspreiden en een longontsteking veroorzaken als mensen ze inademen. Ze worden meestal verspreid door installaties die water vernevelen, zoals bubbelbaden en 'natte' koeltorens. Sinds 2012 stijgt in Nederland het aantal legionella-infecties, maar meestal is niet bekend door welke bron mensen ziek zijn geworden. De afgelopen jaren zijn meerdere gevallen van longontsteking door legionella toegeschreven aan afvalwaterzuiveringsinstallaties. Daarom hebben Omgevingsdienst NL (koepel omgevingsdiensten) en STOWA (kenniscentrum waterschappen) de afvalwaterzuiveringsinstallaties in Nederland geïntariseerd. Het RIVM heeft op basis van het onderzoek 'Inventarisatie van legionellarisico's bij afvalwaterzuiveringsinstallaties' (RIVM, 2019-0061) bepaald bij welke installaties legionella mogelijk kan groeien en zich kan verspreiden. Op basis van de inventarisatie heeft het RIVM vervolgonderzoeken ingesteld bij de AWZI's met een verhoogde risico-inschatting voor legionella. Onderdeel van dit vervolgonderzoek is het daadwerkelijk bemonsteren van de installaties.

Op dit moment (oktober 2019) is bij géén van de Utrechtse industriële waterzuiveringsinstallaties de aanwezigheid van de legionellabacterie aangetoond.

Om het risico van verspreiding van legionella voor medewerkers en omgeving uit te sluiten, wordt met één onderneming overleg gevoerd over de periodieke monitoring van de eventuele aanwezigheid van legionella in de afvalwaterzuivering. Door vroegtijdig de aanwezigheid van legionella in het afvalwatersysteem waar te nemen, kan de legionellagroei en -verspreiding door het treffen van maatregelen worden voorkomen.

Verder controleert de Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) Utrecht, in opdracht van de provincie Utrecht, het bedrijvenbestand op de aanwezigheid van industriële waterzuiveringsinstallaties met een biologische zuivering en een verhoogde procestemperatuur afvalwater (>25 C) en beluchting. Verder bekijken de omgevingsdiensten per bedrijf wat de beste methode is om verspreiding (en toekomstige besmetting) tegen te gaan en hoe een bedrijf te overtuigen is maatregelen te treffen. Specifiek gaat het om beschermingsmaatregelen voor medewerkers en omwonenden. De Nederlandse GGD's zijn op de hoogte van het RIVM onderzoek. Resultaten uit het vervolgonderzoek worden met de GGD's gedeeld.

Toezicht en handhaving

Ten aanzien van de legionellaproblematiek is binnen het project van Omgevingsdienst NL vastgesteld, dat voor afvalwaterzuiveringsinstallaties geen regels zijn gesteld. In het Activiteitenbesluit Wet milieubeheer is geen normering opgenomen die de mate van legionella in een lozing reguleert. Het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat adviseert om de zorgplicht zo nodig als handavingsgrondslag te laten dienen, maar jurisprudentie over de zorgplicht laat zien dat dit een ingewikkeld traject betreft. Vanuit de gezamenlijke provincies zal hieromtrent het gesprek met de Minister van Milieu en Wonen worden gevoerd met als inzet dat het Activiteitenbesluit wordt aangepast.

Op basis van het vervolgonderzoek van RIVM worden in samenspraak met het RIVM, het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat en Omgevingsdienst NL richtlijnen uitgewerkt voor de praktijk. Op basis hiervan kunnen medewerkers bij de omgevingsdiensten passende acties uitvoeren richting industriële waterzuiveringsinstallaties met een risico op de aanwezigheid van de legionellabacterie.